

БИОЛОГИЯ
(Пән: Биология – 9 сынып)
1 Деңгей-жеңіл

1. Тірі ағзалардың бір-бірімен және қоршаған ортамен байланысын зерттейтін ғылым саласы:

- A) Биология
- B) Жаратылыстану
- C) Экология
- D) Физика
- E) Эволюция

2. Абиотикалық фактордың мысалы болып табылады:

- A) Мутуализм
- B) Жыртқыштық
- C) Температура
- D) Адам
- E) Саңырауқұлақ

3. Биотикалық фактордың мысалы болып табылады:

- A) Қысым
- B) Орта сыйымдылығы
- C) Ормандарды отау
- D) Азықтық бәсекелестік
- E) Жергілікті климат

4. Тірі табиғаттың ең үлкен жүйелі категориясы:

- A) Тұқымдас
- B) Патшалық
- C) Қатар
- D) Класс
- E) Түр

5. Пластидтер келесілерге тән:

- A) Омыртқасыздар
- B) Бактериялар
- C) Өсімдіктер
- D) Жануарлар
- E) Жәндіктер

6. Эко жүйелердің орын алмастыруы:

- A) Алмасу

- В) Экожүйе
- С) Сукцессия
- Д) Орын басу
- Е) Биоценоз

7. Бұл заттар барлық жасушалық құрылымдардың бөлігі болып табылады және жасушалардың құрғақ массасының 80% құрайды:

- А) су
- В) майлар
- С) көмірсулар
- Д) ақуыздар
- Е) ферменттер

8. Қанның ұю процесіне қатысатын ақуыздар:

- А) фибриноген
- В) меланин
- С) коллаген
- Д) гликоген
- Е) глюкоза

9. Көк-жасыл немесе сары-жасыл көп жасушалы саңырауқұлақ:

- А) ашытқы саңырауқұлақтары
- В) мукор саңырауқұлақтары
- С) мицелийлар
- Д) сахаромицеттер
- Е) пенициллинді саңырауқұлақтары

10. Қимыл-қозғалыстың төмендеуі:

- А) гипотония
- В) гиподинамия
- С) гипердинамия
- Д) гипертензия
- Е) гиперкинезия

11. Түстерді ажырата алмаумен байланысты тұқым қуалайтын ауру:

- А) конъюнктивит
- В) алыстан жақсы көру, жақыннан нашар көру
- С) жақыннан жақсы көру, алыстан нашар көру
- Д) глаукома
- Е) дальтонизм

12. Қазақстандағы табиғатты қорғау тарихы басталған жыл:

- A) 1901
- B) 1922
- C) 1939
- D) 1947
- E) 1963

13. Жануарлар әлемінің ең қарапайым өкілдері:

- A) бір жасушалы
- B) көп жасушалы
- C) ішекқуыстылар
- D) құрттар
- E) медузалар

14. Хлорофилл кездеседі:

- A) лейкопластарда
- B) хромопластарда
- C) хлоропласттарда
- D) мембраналарда
- E) кеуектерде

15. Өсімдіктердегі негізгі микроэлементтер:

- A) азот, калий
- B) күкірт, магний
- C) фосфор, су
- D) кальций
- E) мырыш, темір

16. Жәндіктердің негізгі тыныс алу мүшесі:

- A) Мұрын
- B) Трахея
- C) Желбезек
- D) Өкпе
- E) Ауа қапшықтары

17. Құрлық омыртқалыларының тыныс алу мүшесі:

- A) Демтесік
- B) Трахея
- C) Желбезек
- D) Өкпе
- E) Ауа қапшықтары

18. Ағзаны инфекциялардан қорғайтын қан жасушалары:

- A) Тромбоциттер
- B) Эритроциттер
- C) Белоктар
- D) Лейкоциттер
- E) Антигендер

19. ЖИТС-ның (СПИД) адамға жұғу жолы:

- A) қол алыып амандасқанда
- B) жөтел кезінде
- C) ұсақ жәндіктер шаққанда
- D) қан құю кезінде
- E) ауа тамшылары арқылы

20. Жасушаның энергетикалық станцияларын келесідей атайды:

- A) Рибосомалар
- B) Лизосомалар
- C) Вакуольдер
- D) Эндоплазмалық тор
- E) Митохондрия

2 Деңгей-орташа

21. Қорек талғамайтындарға (өсімдікқоректі, етқоректі) мыналар жатпайды:

- A) Қасқырлар
- B) Шошқалар
- C) Маймылдар
- D) Тауықтар
- E) Аюлар

22. Саңырауқұлақтарда жасуша қабырғасы мыналардан тұрады:

- A) Целлюлоза
- B) Хитин
- C) Муреин
- D) Жұқа мембрана
- E) Қалың қабат

23. Гүлді өсімдіктердің аталық мүшесі:

- A) Гүлтозаң
- B) Аналық аузы
- C) Гүл тұғыры
- D) Жатын, түйін

Е) Аталық

24. Туғаннан кейінгі және жыныстық жетілуге дейінгі ағзаның дамуы:

- А) Эмбриогенез
- В) Гастрола
- С) Нейрула
- Д) Органогенез
- Е) Постэмбриогенез

25. Суда реактивті қозғалу келесілерге тән:

- А) Жәндіктер
- В) Медузалар
- С) Киттер
- Д) Балықтар
- Е) Балдырлар

26. Туберкулез таяқшасы қоршаған ортада белсенді болуы мүмкін:

- А) 1 ай
- В) 3 ай
- С) 10-12 ай
- Д) 2 жыл
- Е) 4 жыл

27. Белгілі бір аумақтағы барлық тірі компоненттер мен жансыз табиғаттың жиынтығы:

- А) Биоценоз
- В) Экология
- С) Экожүйе
- Д) Экотоп
- Е) Биотоп

28. Өрт пен су тасқынынан кейін қалпына келтірілген экожүйе:

- А) Біріншілік сукцессия
- В) Екіншілік сукцессия
- С) Жаңа сукцессия
- Д) Гомеостаз
- Е) Тұрақты сукцессия

29. Сұйық өсімдік майлары аталады:

- А) Липидтер
- В) Холестерин
- С) Май

- D) Глицерин
- E) Фосфолипид

30. Мүктер көбейеді:

- A) бөліну арқылы
- B) бүршіктену арқылы
- C) спора арқылы
- D) спорангий арқылы
- E) тамырлар арқылы

31. Қоректенуіне қарай барлық дерлік саңырауқұлақтар мыналарға жатады:

- A) қорек талғамайтындар
- B) шөпқоректілер
- C) өндірушілер
- D) автотрофтар
- E) гетеротрофтар

32. Жаңа туылған нәрестелерде бас сүйегінің сүйектері арасындағы сүйектенбеген шеміршекті аймақтар:

- A) Байланыс
- B) Еңбек
- C) Сүйек тігісі
- D) Буын
- E) Сіңір

33. Дене температурасы 42-44 С-қа жетуі мүмкін тірі ағзалар:

- A) Сүтқоректілер
- B) Бауырмен жорғалаушылар
- C) Буынаяқтылар
- D) Құстар
- E) Қосмекенділер

34. Жасушадағы эозинофилдер мөлшері:

- A) 0,1-1%
- B) 1,5-5%
- C) 4%
- D) 24%
- E) 50%

35. А витаминіне жақын көру пигменті:

- A) йодопсин
- B) родопсин

- C) сары дене
- D) меланин
- E) мелатонин

36. Популяцияның өмір сүру стратегияларын дамытқан:

- A) К.Линней
- B) Ж.Б.Ламарк
- C) Г.Мендель
- D) И.Шмальгаузен
- E) В.Вавилов

37. Тірі ағзаның өз санын көбейту қабілеті қалай аталады:

- A) Өсім
- B) Биотикалық потенциал
- C) Тірі қалу инстинкті
- D) Экспоненциалды өсу
- E) Логистикалық өсу

38. Редуценттерге мыналар жатады:

- A) өсімдіктер
- B) жануарлар
- C) жәндіктер
- D) бактериялар
- E) балдырлар

39. Бір тәулікте адамда түзілетін өт мөлшері:

- A) 50-100 г
- B) 200-400 г
- C) 700-800 г
- D) 1-1,2 кг
- E) 2 кг-нан астам

40. Жердің озон қабатын бұзатын зат:

- A) Көмірқышқыл газы
- B) Хлорфторкөміртектер
- C) Метан
- D) Күкірт ангидридi
- E) Көміртек оксиді

41. Өртүрлі қоректік тізбектерден тұратын құрылым:

- A) Қорек
- B) Қорек рационы
- C) Қоректік тізбек
- D) Аңшылық
- E) Тізбекті реакция

42. Қазақстанның тұңғыш Қызыл кітабы жарық көрді:

- A) 1966
- B) 1969
- C) 1971
- D) 1978
- E) 1996

43. Жануарлар, адамдар және саңырауқұлақтардағы негізгі жинақтаушы көмірсулар:

- A) Муреин
- B) Глюкоза
- C) Фруктоза
- D) Гликоген
- E) Крахмал

44. Суды өткізбейтін қасиеті бар май тәрізді заттар тобы:

- A) Крахмал
- B) Балауыздар
- C) Витаминдер
- D) Гормондар
- E) Фосфолипидтер

45. Денедегі жиырылу қызметін атқаратын бұлшықет ақуыздары:

- A) Осеин және меланин
- B) Коллаген
- C) Гемоглобин
- D) Инсулин және гликоген
- E) Актин және миозин

46. Ішінде саңылауы бар кең шеміршекті жастықшаны құрайтын сүйек байланысының ерекше түрі – саңылау тәрізді қуыс.

- A) Мениск
- B) Буын
- C) Буын байламдары
- D) Шеміршек дискілері

Е) Жартылай буын

47. Бұлшықеттер сыртынан дәнекерлеуші ұлпалық мембранамен қапталған, олар келесідей аталады:

- А) фасция
- В) сіңір
- С) шеміршек
- Д) бұлшықет талшықтары
- Е) антагонист бұлшықеттер

48. Жасушалардың, өсімдік мүшелерінің өсуіне және бір немесе басқа мүшенің иілуіне байланысты қозғалыстармен көрінетін тітіркендіргішке жауап беру реакциясы:

- А) Қозғалыс
- В) Фитореакция
- С) Тропизм
- Д) Таксис
- Е) Фототропизм

49. Лейкоциттердің түрлеріне жатпайды:

- А) базофилдер
- В) лимфоциттер
- С) эозинофилдер
- Д) нейтрофилдер
- Е) платицидтер

50. Геометриялық прогрессиямен көрсетілген популяцияның күрт және жылдам өсуі:

- А) сызықтық
- В) логистика
- С) тұрақты
- Д) экспоненциалды
- Е) сигма тәрізді

51. r-өмір сүру стратегиясының мысалы келесі түрлер болып табылады:

- А) Сиырлар
- В) Адамдар
- С) Тасбақалар
- Д) Киттер
- Е) Жолбарыстар

52. 3- ретті консументтерге мыналар жатады:

- A) фитофагтар
- B) шөпқоректілер
- C) екіншілік жыртқыштар
- D) паразиттер
- E) продуценттер

53. Негізгі парниктік газдар:

- A) Күкірт диоксиді
- B) Көмірқышқыл газы
- C) Метан
- D) Пропан
- E) Күкірт гексафториді

54. Пестицидтердің қасиетіне жатпайды:

- A) Тұрақтылық
- B) Уыттылық
- C) Спецификалық ерекшелігі
- D) Орнықтылық
- E) Тұрақсыздық

55. Өттің сары пигменті:

- A) липаза
- B) фермент
- C) билирубин
- D) трипсин
- E) амилаза

56. 20 ғасырда белгілі болған пестицид:

- A) Гептахлор
- B) ПДК
- C) Мирекс
- D) Хлордан
- E) ДДТ

57. Белгілі бір аймақтарда ғана кездесетін түрлер:

- A) Космополиттер
- B) Реликтілер
- C) Убиквистер
- D) Эндемиктер
- E) Жергілікті түрлер

58. Акула мен оның денесіне жабысқан балықтардың байланысы:

- A) Мутуализм
- B) Жыртқыштық
- C) Бейтараптық
- D) Комменсализм
- E) Аменсализм

59. Адамның жүрегі мыналардан тұрады:

- A) 2 жүрекшеден және 2 қарыншадан
- B) 1 жүрекшеден және 2 қарыншадан
- C) 2 жүрекшеден және 1 қарыншадан
- D) 3 жүрекшеден және 1 қарыншадан
- E) 1 жүрекшеден және 3 қарыншадан

60. Төртінші топтағы адамдарға қан құюға болатын топтар:

- A) Тек IV топтағылар
- B) Барлық топтар
- C) I, II, III топтар
- D) I, III, IV топтар
- E) III және IV топтар